

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Martiny Küchlerové, Ph.D., ve věci

navrhovatele: V. S.

za účasti: Obec Habřina
se sídlem Habřina čp. 28, 503 03 Smiřice

v řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu a na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v obci Habřina ve dnech 13. a 14. ledna 2023,

takto:

- I. Návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu a na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v obci Habřina ve dnech 13. A 14. ledna 2023, se zamítá.
- II. Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah návrhu

1. Navrhovatel dne 23. 1. 2023 doručil Krajskému soudu v Hradci Králové podání označené jako „*stížnost na netransparentní přípravu voleb a místního referenda dne 13. 1. – 14. 1. 2023 v obci Habřina, se sídlem v čp. 28*“.
2. V **prvé části návrhu** konstatoval, že dle jeho názoru příprava voleb neproběhla v souladu se zákonem č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), v rozhodném znění (dále jen „zákon o volbě prezidenta republiky“), a zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, v rozhodném znění (dále jen „zákon o místním referendu“).
3. V rozporu s ustanoveními § 14 odst. c), d) e) a f) zákona o volbě prezidenta republiky
 - došlo starostou obce ke jmenování okrskové volební komise až 19. 12. 2022; navíc v tomto jmenování bylo zavádějícím způsobem uvedeno datum voleb – 13. a 14. ledna 2022,
 - zapisovatel okrskové volební komise byl jmenován dne 3. 12. 2022,
 - svolání prvního zasedání okrskové volební komise nebylo oznámeno na úřední desce obce v termínu 21 dnů přede dnem volby prezidenta,
 - ve volební místnosti nebyly vyvěšeny volební lístky s označením „vzor“,
 - ve volební místnosti nebyl vyvěšen výpis ze seznamu voličů.

4. V návaznosti na tyto výtky navrhovatel uvedl, že nenapadá svým podáním výsledek voleb prezidenta, ale vzhledem k tomu, že v tomtéž termínu jako volby prezidenta probíhalo v obci Habřina i hlasování v místním referendu, měly *„lhůty jmenování a složení komisí vliv i na rozhodování občanů v místním referendu.“* Zaslal proto svoji stížnost krajskému soudu *„k posouzení, aby vyhodnotil, jaký vliv měly i tyto skutečnosti na průběh místního referenda.“*
5. Pokud jde o zákon o místním referendu, navrhovatel v této části návrhu uvedl, že nedostatky s vyvěšením volebního lístku pro místní referendum byly stejné, tedy nebyl vyvěšen lístek s označením „vzor“, ani výpis ze seznamu voličů. Okrsková volební komise pro místní referendum byla jmenována dne 19. 12. 2022, oznámení o jmenování komise obsahuje opět chybnou informaci, že místní referendum se bude konat ve dnech 13. a 14. ledna 2022.
6. V návaznosti na to navrhovatel uvedl, že místní referendum vyhlásilo zastupitelstvo obce, které dlouhodobě významně prosazuje výstavbu podzemního rondelu. Starosta obce jmenoval do okrskové volební komise tři současné zastupitele, kteří tuto stavbu aktivně podporují. Jedním z členů okrskové volební komise byl i sám starosta, který tak jmenoval sám sebe. Do okrskové volební komise nebyl jmenován nikdo z opoziční volební strany, tedy nikdo z odpůrců této stavby.
7. **Ve druhé části návrhu** brojil navrhovatel proti formulaci otázky v místním referendu, kterou pokládá za zavádějící. Dle této otázky se podle něho nemůže vyhodnotit, zda jsou občané obce pro opravu kostela i bez stavby rondelu nebo s opravou kostela vůbec nesouhlasí. Občanům obce byla a je podávána nepravdivá informace, že oprava kostela může proběhnout pouze za současné stavby podzemního rondelu. Podle něho měly být občanům položeny otázky dvě, první – zda jsou pro opravu kostela a současně i pro výstavbu podzemního rondelu, druhá – zda jsou pro opravu kostela bez výstavby podzemního rondelu. Navrhl proto, aby soud z důvodu *„nejasné a nejednoznačné otázky prohlásil referendum za neplatné.“*
8. **Ve třetí části návrhu** dále navrhl, aby referendum bylo prohlášeno za neplatné také pro jeho rozpor s § 7 písm. d) a písm. e) zákona o místním referendu. A to ze dvou důvodů.
9. Za první – stavba rondelu je navrhována na pozemku, který je v platném územním plánu obce veden v kategorii veřejná zeleň. Bez změny územního plánu se tedy na tomto pozemku žádná stavba postavit nemůže. Změna územního plánu obce se ale dlouhodobě odkládá. K provedení stavby rondelu je také třeba rozhodnutí příslušného stavebního úřadu. Žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby však dosud podána nebyla.
10. Za druhé – v rámci přípravy změny územního plánu obce se k otázce výstavby podzemního rondelu v daném místě nesouhlasně vyjádřily příslušné instituce státní správy. Navrhovatel k návrhu přiložil konkrétně stanovisko Muzea Hradec Králové z 3. 7. 2019 a stanovisko Národního památkového ústavu v Josefově ze dne 28. 6. 2019. Dle jeho názoru tak s největší pravděpodobností nastane situace, že se na daném místě stavba rondelu vůbec uskutečnit nemůže.

II. Vyjádření obce Habřina

11. Dle vyjádření obce Habřina není pravda, že nebyly vyvěšeny ve volební místnosti volební lístky s označením „vzor“, ty v souladu se zákonem vyvěšeny byly. Tuto

skutečnost by potvrdili všichni členové okrskové volební komise a je patrná i z vizuálního záznamu volební místnosti od TV Nova, která druhý den voleb ve volební místnosti natáčela televizní příspěvek. Pokud jde o vyvěšení výpisu ze seznamu voličů, tak takovou povinnost zákon neukládá; nadto seznamy voličů obsahují citlivé osobní údaje.

12. Pokud jde o námitku, že jmenování členů okrskové volební komise obsahuje zavádějící datum voleb 13. a 14. ledna 2022, jedná se o písářskou chybu. Ze zbývajících obsahu tohoto úkonu, jakož i s ohledem na další informace, např. Usnesení zastupitelstva obce Habřina č. 5.5/2022 ze dne 7. 12. 2022, jakož i z dalších informací od obce Habřina, ale i z informací obecně známých a mediálně známých, muselo být každému jasné, že volby prezidenta republiky proběhnou, stejně jako místní referendum, 13. a 14. ledna 2023.
13. Otázku položenou v místním referendu formulovalo zastupitelstvo obce v souladu se zákonem o místním referendu. Záměr položené otázky je jasný, jde o to, zda má obec vytvořit podmínky pro realizaci opravy podle dostupného projektu či nikoli. Tedy občané měli možnost svobodně rozhodnout, zda opravu v daných intencích obec podpoří či nikoli. S ohledem na majetkové poměry je nutná spolupráce obce při realizaci projektu, a ta tak disponuje účinnými nástroji, jak případně realizaci, když ne úplně zabránit, tak ji minimálně zkomplikovat. Položená otázka tak není neurčitá, nejednoznačná či nejasná, ale je jen odlišná od otázky, kterou by preferoval navrhovatel.
14. Domněnku o rozporu otázky místního referenda s § 7 odst. d) a e) zákona o místním referendu opírá navrhovatel o údajný rozpor s Územním plánem obce Habřina. Územní plán je ale opatřením obecné povahy, nikoli právním předpisem, a tak pojmově tento rozpor ani nemůže být dán. O otázce záměru obce Habřina realizovat projekt obnovy areálu kostela, včetně rondelu (či nikoli), se nerozhoduje ve zvláštním řízení, jde jen o to, jestli má obec podpořit takový záměr či se ho pokusit překazit. Navíc tvrzený rozpor umístění stavby rondelu s Územním plánem obce Habřina není dán. Záměr obce Habřina, schválený v referendu, je toliko záměrem a nezavazuje obec Habřina k zajištění realizace tohoto projektu.
15. Námitka, že nedošlo k uveřejnění svolání okrskové volební komise 21 dnů přede dnem volby na úřední desce (v případě volby prezidenta republiky), je nedůvodná, neboť taková povinnost není dána. Naopak, byla svolána okrsková volební komise tak, aby se její první zasedání konalo 21 dní před konáním voleb, což se stalo.
16. Obec Habřina dále předložila soudu dle svého tvrzení všechny podklady, které má k proběhlému místnímu referendu k dispozici.

III. Skutkové a právní závěry krajského soudu

17. Krajský soud přezkoumal shora uvedený návrh podle § 91a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), a dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.
18. Z podkladů předložených obcí Habřina krajský soud ověřil, že v obci Habřina se ve dnech 13. a 14. ledna 2023 (společně s volbou prezidenta republiky) konalo místní referendum stran otázky:

„Souhlasíte s tím, aby zastupitelstvo obce Habřina podniklo veškeré nezbytné kroky včetně udělení nutných souhlasů k tomu, aby byla umožněna realizace projektu obnovy areálu kostela sv. Václava na Chloumku a související výstavba včetně rondelu dle architektonického návrhu

a příslušné dokumentace vypracované architektonickým studiem, společností ARN Studio, s. r. o., představených na veřejné prezentaci spojené s besedou, konané dne 13. 10. 2021, a jehož vizualizace byla distribuována občanům obce Habřina v prosinci 2021 a který je k nahlédnutí na obecním úřadě ?“ s možností odpovědi ANO/NE.

19. Ze zápisu okrskové komise ze dne 14. 1. 2023 plyne, že účast v místním referendu byla 75,42% oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob. Místní referendum je tedy platné (§ 48 odst. 1 zákona o místním referendu). Pro odpověď ANO hlasovalo 111 oprávněných osob, tedy 62,36% oprávněných osob, které se místního referenda účastnily, a 47,03% z celkového počtu oprávněných osob zapsaných ve výpisech ze seznamu oprávněných osob. Pro odpověď NE hlasovalo 65 oprávněných osob, tedy 36,52% oprávněných osob, které se místního referenda účastnily, a 27,57% z celkového počtu oprávněných osob zapsaných ve výpisech ze seznamu oprávněných osob. Místní referendum je tedy i závazné (§ 48 odst. 2 zákona o místním referendu). Tyto skutečnosti nejsou navrhovatelem zpochybňovány.
20. Výsledky hlasování v místním referendu byly vyhlášeny dle § 46 zákona o místním referendu; dnem vyhlášení výsledků hlasování je 14. 1. 2023. Návrh byl tedy podán včas ve lhůtě dle § 58 odst. 2 zákona o místním referendu.
21. Krajský soud nejprve musel vyhodnotit, jaký návrh podání navrhovatele vlastně představuje. Vzhledem k tomu, že návrhem napadené místní referendum již proběhlo a byly vyhlášeny jeho výsledky, přichází v úvahu pouze návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu nebo návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu dle § 58 odst. 1 zákona o místním referendu, resp. dle § 91a odst. 1 písm. c) a d) s. ř. s., neboť jde o právní instituty tzv. následné ochrany.
22. Dle § 91a odst. 1 s. ř. s. se návrhem u soudu lze za podmínek stanovených zvláštním zákonem (§ 58 zákona o místním referendu – pozn. krajského soudu) domáhat vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu [písm. c)] nebo vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu [písm. d)].
23. Dle § 58 odst. 1 zákona o místním referendu návrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu může podat u soudu každá oprávněná osoba nebo přípravný výbor, mají-li za to, že
 - a) došlo k takovému porušení ustanovení tohoto zákona, které mohlo ovlivnit jeho výsledek,
 - b) bylo konáno místní referendum o věci, která nepatří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města, nebo
 - c) bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze podle § 6 konat.
24. Navrhovatel je nepochybně oprávněnou osobou ve smyslu § 2 zákona o místním referendu; je tedy k podání obou uvedených návrhů aktivně legitimován; tento fakt nezpochybnila ani obec Habřina.
25. Zákon o místním referendu nerozlišuje, co může být důvodem neplatnosti hlasování a co důvodem neplatnosti rozhodnutí v místním referendu. Právní doktrína dospěla k závěru, že návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu bude vyhověno, pokud se referendum konalo o nepřipustné otázce, zatímco neplatnost hlasování by měla být vyslovena tehdy, došlo-li závažným způsobem k porušení ustanovení o průběhu

hlasování v nejširším smyslu slova (RIGEL, F. Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. Praha: Nakladatelství Leges, 2011, s. 244). A dodala, že s ohledem na stejné důsledky rozhodnutí soudu o neplatnosti hlasování a o neplatnosti rozhodnutí v místním referendu by soud v případě podaného návrhu neměl být vázán formálním označením návrhu ze strany navrhovatele, ale měl by návrh vyhodnotit dle jeho obsahu (zda se jedná o návrh na vyslovení neplatnosti hlasování či vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu (PODHRÁZKÝ, M. In: JEMELKA, L., PODHRÁZKÝ, M., VETEŠNÍK, P., ZAVŘELOVÁ, J., BOHADLO, D., ŠURÁNEK, P. Soudní řád správní. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 781).

26. V návaznosti na to se vztahem mezi oběma možnými návrhy zabývala i judikatura správních soudů, konkrétně zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2016 č. j. Ars 4/2015-45. Dle něho se neplatnost hlasování zjevně musí vztahovat k porušení těch pravidel, která upravují průběh samotného hlasování, popřípadě s ním souvisí, ale i proces zjišťování výsledků hlasování. Oproti tomu neplatnost rozhodnutí v místním referendu se bude týkat zejména situací, kdy se referendum vůbec nemělo uskutečnit, neboť se netýkalo samostatné působnosti obce (§ 6), nebo se jí sice týkalo, ale jeho konání je zákonem vyloučeno (§ 7); jde tedy zpravidla o důvody podle § 58 odst. 1 písm. b) a c) zákona o místním referendu.
27. Ačkoliv je tedy u následné ochrany ochrana rozdělena do dvou zákonných ustanovení, nelze na ně nahlížet jako na samostatná řízení. Jde o dvě různé možnosti, jak může soud ve věcech následné ochrany rozhodnout. Pokud tedy z odůvodnění návrhu nebo z povahy věci vyplývá, že určitý petit následné ochrany v sobě obsahuje i druhý možný petit, může soud bez dalšího rozhodnout i o tomto implicitním návrhu.
28. V posuzované věci navrhovatel označil svoje podání jako „*stížnost na netransparentní přípravu místního referenda*“ a nespecifikoval výslovně, zda navrhuje vyslovení neplatnosti hlasování či vyslovení neplatnosti rozhodnutí v napadeném místním referendu. Domáhal se obecně vyslovení „*neplatnosti referenda*“. V podání ale podrobně popsal, co průběhu místního referenda vytýká. Krajský soud tak mohl s ohledem na charakter a povahu vytýkaných pochybení posoudit, zda se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti hlasování či vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu. Nemusel tedy v tomto směru vyzývat navrhovatele k upřesnění návrhu či k přesné specifikaci návrhového petitu. Z důvodů níže objasněných dospěl k závěru, že na podání navrhovatele je nutno nahlížet jak jako na návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu dle § 91a odst. 1 písm. c) s. ř. s., tak jako na návrh na vyslovení neplatnosti hlasování dle § 91a odst. 1 písm. d) s. ř. s.
29. Návrh sestává fakticky z několika částí, v každé z nich navrhovatel vytkl průběhu napadeného místního referenda odlišné vady.
30. **První část návrhu** vyhodnotil krajský soud jako návrh na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v obci Habřina ve dnech 13. a 14. ledna 2023, protože namítané vady se týkaly procesu příprav hlasování a jeho průběhu.
31. Jak plyne z popisné části tohoto usnesení, sestávala první část návrhu fakticky ze dvou okruhů námitek. Prvý okruh směřoval proti nedodržení ustanovení zákona o volbě prezidenta (nedodržení termínu pro jmenování okrskové komise, nedodržení termínu pro jmenování zapisovatele, nedodržení termínu oznámení o svolání okrskové komise),

z nichž navrhovatel dovozoval důvody pro vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu.

32. Vady volebního procesu vztahujícího se k volbě prezidenta republiky, tedy vady spočívající v porušení zákona o volbě prezidenta republiky, ovšem nemohou způsobit neplatnost hlasování v místním referendu či neplatnost rozhodnutí přijatého v místním referendu, a to ani za situace, konalo-li se místní referendum v tytéž dny s volbou prezidenta republiky.
33. Zákon o místním referendu totiž obsahuje vlastní úpravu lhůt pro svolání prvního zasedání okrskové komise starostou obce (viz § 18 odst. 2 zákona o místním referendu), pro stanovení minimálního počtu členů okrskové komise (§ 21 odst. 2), pro delegaci konkrétních členů okrskové komise starostou obce (§ 21 odst. 3 věta předposlední) a pro jmenování zapisovatele okrskové komise starostou obce (§ 21 odst. 3 věta poslední). Tyto lhůty pak stanoví odlišně od zákona o volbě prezidenta republiky. A nutno dodat, že lhůty stanovené zákonem o místním referendu jsou vždy kratší, než v případě zákona o volbě prezidenta republiky. Není možné tyto zákonem stanovené lhůty měnit, resp. zpříšňovat, jenom proto, že se místní referendum koná současně s volbou prezidenta republiky. Nelze tedy lhůty stanovené zákonem o místním referendu nahrazovat v takovém případě lhůtami stanovenými pro dané úkony zákonem o volbě prezidenta republiky, pro takový postup neexistuje opora v žádném z uvedených zákonů.
34. Krajský soud se tak nemusel (protože ze shora uvedeného důvodu ani nemohl) zabývat těmi námitkami obsaženými v první části návrhu, v nichž navrhovatel namítal porušení (konkrétních) ustanovení zákona o volbě prezidenta. Krajský soud k tomu považuje za důležité dodat, že zákon o volbě prezidenta nedává krajským soudům pravomoc ohledně přezkumu zákonnosti této volby (tuto pravomoc má výhradně Nejvyšší správní soud). Navrhovatel navíc výslovně uvedl, že návrh na přezkum zákonnosti volby prezidenta nepodává.
35. Krajský se tak zaměřil pouze na ty námitky obsažené v této části návrhu, které směřovaly k porušení ustanovení zákona o místním referendu [mělo se jednat o tato pochybení - v hlasovací místnosti nebyl vyvěšen výpis ze seznamu voličů a hlasovací lístek označený jako „vzor“, okrsková komise byla jmenována (až) 29. 12. 2022, oznámení o jmenování komise obsahuje chybné datum konání místního referenda, starosta delegoval do okrskové komise tři současné zastupitele, kteří prosazovali kladné stanovisko k výstavbě podzemního rondelu včetně sebe].
36. Navrhovatel předně namítal, že v hlasovací místnosti nebyl vyvěšen výpis ze seznamu voličů a hlasovací lístek označený jako „vzor“.
37. Dle § 34 odst. 1 zákona o místním referendu musí hlasovací místnost být pro každý hlasovací okrsek vybavena mimo jiné výpisem ze seznamu oprávněných osob. Dle § 29 téhož zákona pro účely hlasování v místním referendu předá před zahájením hlasování obecní úřad okrskové komisi výpis ze stálého seznamu voličů a dodatku stálého seznamu voličů vedených podle zvláštního právního předpisu, obsahující seznam oprávněných osob (tzv. výpis ze seznamu oprávněných osob). Oprávněnou osobou je každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce (§ 2 zákona o místním referendu).
38. Dle § 34 odst. 3 téhož zákona v hlasovací místnosti musí být na viditelném místě vyvěšen hlasovací lístek označený nápisem „vzor“.

39. Z uvedeného znění § 34 odst. 1 (i v porovnání z dikcí § 34 odst. 3) je zřejmé, že hlasovací místnost musí být výpisem ze seznamu oprávněných osob sice vybavena, k dispozici jej má ovšem toliko okrsková komise. Výpis ze seznamu oprávněných osob tedy nemusí být v hlasovací místnosti veřejně vyvěšen (na rozdíl od hlasovacího lístku označeného nápisem „vzor“) a není k dispozici ani jednotlivým voličům. Z obsahu zápisu okrskové komise o průběhu hlasování v místním referendu vyplynulo, že jediným z voličů, který poukazoval na to, že uvedený výpis není v hlasovací místnosti vyvěšen, a který se dožadoval pořízení jeho kopie, byl navrhovatel. Ze strany okrskové komise mu bylo vysvětleno, že tento výpis nemusí být v hlasovací místnosti vyvěšen a kopie že mu poskytnuta nebude, protože přestože se tento výpis v hlasovací místnosti nachází, slouží pouze okrskové komisi, neboť obsahuje citlivé údaje. Tento postup shledal ze shora uvedeného důvodu krajský soud souladný se zákonem.
40. Pokud jde o vyvěšení hlasovacího lístku označeného jako „vzor“ v hlasovací místnosti, tvrzení navrhovatele a obce Habřina se rozcházejí. Obec Habřina tvrdí, že tuto zákonnou povinnost splnila. I kdyby tomu tak ale nebylo, jednalo by se sice o prohřešek proti požadavkům § 34 odst. 3 zákona o místním referendu stran vybavení hlasovací místnosti, ale dle krajského soudu by nepředstavoval pochybení takové intenzity, které by mohlo způsobit neplatnost hlasování v posuzovaném místním referendu. Krajský soud proto nemusel za tím účelem provádět žádné dokazování, např. důkazy navrženými obcí Habřina. O tom svědčí i skutečnost, že dle zápisu okrskové komise o průběhu místního referenda na absenci této listiny v hlasovací místnosti žádný z voličů nepoukazoval a žádný se jejího předložení nedožadoval.
41. Dle § 17 písm. a) zákona o místním referendu se po vyhlášení místního referenda pro hlasování zřizuje v obci okrsková komise a místní komise. Dle § 21 odst. 3 zákona o místním referendu členy okrskové, místní a městské komise deleguje přípravný výbor a nejméně po 1 členu okrskové a místní komise starosta obce a nejméně 1 člena do městské komise primátor; koná-li se místní referendum z rozhodnutí zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, deleguje členy okrskové a místní komise starosta obce a členy městské komise primátor, pokud si delegování členů komisí zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města nevyhradí. Členy komisí je třeba delegovat nejpozději 15 dnů přede dnem hlasování. Starosta obce nebo primátor jmenuje nejpozději 15 dnů přede dnem hlasování zapisovatele příslušné komise. Ten je dle § 23 odst. 1 téhož zákona členem komise s hlasem poradním a při hlasování se do počtu členů komise nezapočítává. Dle § 19 odst. 2 citovaného zákona místní komise plní rovněž úkoly okrskové komise, je-li v obci zřízen pouze 1 hlasovací okrsek.
42. V posuzované věci byla okrsková komise jmenována dle tvrzení navrhovatele dne 29. 12. 2022, tedy v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů přede dnem hlasování. Nutno ještě dodat, že i kdyby snad došlo v tomto směru k prodlení v řádu např. několika málo dnů, neměla by tato skutečnost bez dalšího relevantní dopad na platnost hlasování v místním referendu. V posuzované věci navrhovatel neuvedl žádné jiné skutečnosti, proč že by nedodržení dané lhůty bylo způsobilé neplatnost hlasování v místním referendu zapříčinit.
43. Pokud oznámení o jmenování komise obsahovalo chybné datum konání místního referenda, tedy místo 13. a 14. ledna 2023 v něm bylo uvedeno datum 13. a 14. ledna 2022, pak se dle krajského soudu jedná o zcela zřejmou chybu v psaní, což je věc, která se jistě může stát, zvláště na přelomu kalendářních roků. Byť by samozřejmě u tak

důležitého oznámení k takovým nepřesnostem docházet nemělo. Jako evidentní (a jistě neúmyslný) překlep si tuto nepřesnou informaci obsaženou v oznámení o termínu konání místního referenda jistě vyhodnotili i občané obce. Toto pochybení rozhodně nebylo způsobilé je dezorientovat ohledně skutečného termínu konání místního referenda, zvláště v obci velikosti Habřiny, v níž bylo konání místního referenda o nastolené otázce jistě významnou veřejnou událostí. Těžko tedy někdo z oprávněných voličů mohl nabýt dojmu, že místní referendum mělo proběhnout již v lednu 2022 a nyní se jeho konání teprve oznamuje. Navíc ze všech ostatních soudů obcí Habřina předložených dokumentů (např. usnesení zastupitelstva obce Habřina ze dne 7. 12. 2022 o vyhlášení místního referenda, informace starosty obce Habřina pro občany obce o konání místního referenda) vyplývá, že v nich bylo datum konání místního referenda o předmětné otázce uvedeno správně.

44. Delegace členů okrskové komise je dle shora citovaného ustanovení § 21 odst. 3 zákona o místním referendu v pravomoci starosty obce; zákon nevylučuje, aby se členy okrskové komise stali členové současného zastupitelstva obce, ani aby se jím stal sám starosta. V souvislosti s tím by přicházela v úvahu diskuse pouze na téma vhodnosti takového postupu, nikoliv na téma jeho nezákonnosti. Navrhovatel netvrdí, jak by skutečnost, že členy okrskové komise byli zastupitelé obce, kteří vystupují kladně k vybudování podzemního rondelu, mohla relevantně ovlivnit platnost hlasování v místním referendu, resp. platnost rozhodnutí v místním referendu. Totéž platí, pokud jde o účast starosty v okrskové komisi. Navrhovatel netvrdí, že by tito členové okrskové komise např. ovlivňovali voliče při hlasovacím aktu, či že by výsledky hlasování nebyly okrskovou komisí správně sečteny. S žádným konkrétním tvrzením o existenci příčinné souvislosti mezi účastí těchto osob v okrskové komisi a platností hlasování či platností rozhodnutí v místním referendu tak nepřišel.
45. Krajský soud připomíná a zdůrazňuje, že důvodem vyhovění návrhu na vyslovení neplatnosti hlasování bude situace, kdy (i) došlo k porušení zákona, (ii) toto porušení mělo vztah mezi protizákonností a celkovými výsledky referenda a (iii) je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že by referendum dopadlo opačně. Rozhodovací praxe soudů vychází i ve věcech posuzování platnosti hlasování v místním referendu z tzv. algoritmu přezkumu platnosti hlasování a platnosti voleb (viz např. NSS č. j. Vol 6/2004-12, Sb. NSS 354/2004, judikatura ve věcech místního referenda odkazuje na tuto „volební judikaturu“ např. v bodě 42 odůvodnění NSS č. j. Ars 3/2013-29).
46. Krajský soud proto ohledně výtek obsažených v první části návrhu, které mířily do neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v obci Habřina ve dnech 13. a 14. ledna 2023, uzavírá, že buď k navrhovateli vytýkaným pochybením vůbec nedošlo, a pokud případně ano (otázka vyvěšení hlasovacího lístku označeného jako „vzor“ v hlasovací místnosti), nejednalo by se o pochybení takové intenzity, která judikatura správních soudů spojuje s možností ovlivnit výsledky hlasování v místním referendu.
47. Pokud jde o **druhou část návrhu**, navrhovatel považuje v místním referendu položenou otázku za zavádějící, protože navozuje dojem, že oprava kostela může proběhnout pouze za současné stavby podzemního rondelu. Tak tomu ale dle navrhovatele není, proto dle jeho názoru měly být v místním referendu položeny dvě otázky. První – zda jsou občané obce pro opravu kostela a současně i pro výstavbu podzemního rondelu, druhá – zda jsou

pro opravu kostela bez výstavby podzemního rondelu. V místním referendu položenou otázku proto považuje za nejasnou a nejednoznačnou.

48. Dle § 8 odst. 3 zákona o místním referendu otázka navržená pro místní referendum musí být jednoznačně položena tak, aby na ni bylo možno odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“.
49. Dle § 14 zákona o místním referendu zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města může rozhodnout o konání místního referenda prostou většinou hlasů všech členů zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města. V usnesení o vyhlášení místního referenda se uvedou náležitosti podle § 10 odst. 1 písm. a) až d) téhož zákona. Vyhlášením místního referenda v obci se rozumí vyvěšení usnesení zastupitelstva obce o vyhlášení místního referenda na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů; vyhlášením místního referenda ve statutárním městě se rozumí vyvěšení usnesení zastupitelstva statutárního města na úřední desce magistrátu statutárního města a na úředních deskách úřadů všech městských částí nebo městských obvodů po dobu 15 dnů. Dle § 10 odst. 1 písm. b) téhož zákona je náležitostí návrhu přípravného výboru (tedy i náležitostí usnesení zastupitelstva obce o vyhlášení místního referenda – viz shora) znění otázky, popřípadě otázek, navržené k rozhodnutí v místním referendu.
50. Tuto návrhovou výtku vyhodnotil krajský soud jako návrh na neplatnost rozhodnutí v místním referendu, protože návrhovatel napadá vady v místním referendu položené otázky. Pokud by položená otázka byla v rozporu se zákonem o místním referendu, jednalo by se o vadu, kterou nelze zhojit novým hlasováním o položené otázce, protože referendum nemělo být vůbec vyhlášeno. Dlužno dodat, že tento závěr je v souladu se závěry Nejvyššího správního soudu obsaženými v již citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2016, č. j. Ars 4/2015-45 (viz zejména bod [38]).
51. Krajský soud konstatuje, že uvedená výtku svým obsahem nesměruje proti tomu, že by položená otázka byla v rozporu s § 6 nebo § 7 zákona o místním referendu. Takové výtky obsahuje výslovně až třetí část návrhu. V úvahu tak přichází právě porušení shora citovaného ustanovení § 8 odst. 3 zákona o místním referendu, neboť sám návrhovatel označuje položenou otázku za nejasnou a nejednoznačnou. Nutno ale dodat, že dle krajského soudu není otázka položená v posuzovaném místním referendu nejednoznačná ve smyslu § 8 odst. 3 citovaného zákona, rozhodně na ni je možno odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“. Navrhovatel tak spíše napadá vhodnost či úplnost položené otázky, kdy dle jeho názoru nesprávně spojuje opravu kostela se stavbou podzemního rondelu, ačkoliv dle jeho názoru by bylo možné opravu kostela a stavbu rondelu nespojovat, a formulovat proto otázku (či otázky) položené v referendu odlišně. Daná návrhová námitka tedy nesměruje ani tak do problematiky nezákonnosti položené otázky, ale do problematiky vhodnosti obsahu položené otázky či její úplnosti.
52. Ze shora citovaného znění § 14 zákona o místním referendu ovšem plyne, že v případě vyhlášení místního referenda zastupitelstvem obce je formulace znění otázky navržené k rozhodnutí v místním referendu plně v kompetenci zastupitelstva obce v rámci výkonu jeho samostatné působnosti. Vždyť v místním referendu se dle § 6 zákona o místním referendu rozhoduje o věcech, které patří do samostatné působnosti obce. Není tedy vůbec v přezkumné pravomoci soudu posuzovat vlastní obsah položené otázky, pokud splňuje kritéria stanovená v § 8 odst. 3 zákona o místním referendu a pokud není v rozporu s § 6 a § 7 téhož zákona. Správnímu soudu nepřísluší posuzovat míru

výstižnosti, s jakou položená otázka řeší v ní nastolenou problematiku, není ani oprávněn posuzovat, zda by odpovědi na řešení dané problematiky nebylo možno dosáhnout lépe položením jiné otázky či jiných otázek. Je plně na zastupitelstvu obce, aby naformulovalo otázku či otázky položené v místním referendu po obsahové stránce tak, aby odpovídaly realitě života v dané obci, o níž ví bezpochyby více než správní soud, a aby i výsledky místního referenda byly následně pro zastupitelstvo obce využitelné, neboť rozhodnutí v místním referendu je pro zastupitelstvo obce závazné (§ 49 zákona o místním referendu). Z obsahu podkladů předložených soudu obcí Habřina navíc plyne, že vyhlášení místního referenda předcházela dlouhodobá veřejná diskuse mezi občany obce, krajský soud tak nemá důvod pochybovat o tom, že otázka položená zastupitelstvem obce v místním referendu mimo jiné odrážela právě její obsah.

53. **Ve třetí části návrhu** navrhovatel namítal neplatnost rozhodnutí přijatého v místním referendu, protože v něm dle jeho názoru bylo hlasováno o věci, o níž je konání místního referenda nepřípustné. Konkrétně namítal porušení § 7 písm. d) a písm. e) zákona o místním referendu. Tato část návrhu je tedy, s ohledem na shora uvedené, nepochybně návrhem na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu, neboť pokud by položená otázka vykazovala navrhovatelem vytýkané vady, nebylo by možné zhojit je novým hlasováním o stejné otázce, protože referendum nemělo být vůbec vyhlášeno.
54. Dle § 7 písm. d) zákona o místním referendu je místní referendum nepřípustné, jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy.
55. Dle § 7 písm. e) zákona o místním referendu je místní referendum nepřípustné v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení.
56. Navrhovatel odůvodňoval toto své tvrzení tím, že stavba podzemního rondelu je navrhována na pozemku, který je v platném územním plánu obce veden v kategorii veřejná zeleň a umístění takové stavby na něm není přípustné. V rámci přípravy změny územního plánu obce se pak příslušné instituce státní správy k otázce výstavby podzemního rondelu v daném místě v minulosti (rok 2019) vyjádřily nesouhlasně. Dále připomněl, že k provedení stavby rondelu je třeba rozhodnutí příslušného stavebního úřadu, přičemž žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby dosud podána nebyla.
57. Krajský soud připomíná, že zastupitelstvo obce se v místním referendu dotazovalo, zda občané obce souhlasí s tím, aby podniklo veškeré nezbytné kroky včetně udělení nutných souhlasů k tomu, aby byla umožněna realizace projektu obnovy areálu kostela sv. Václava na Chloumku a související výstavba včetně rondelu dle projektu, se kterým měli občané obce možnost se seznámit.
58. Je tedy evidentní, že zastupitelstvo obce položenou otázkou hledalo odpověď na to, zda má mandát daný stavební záměr podporovat či nikoliv, zda se k němu má v budoucnu za obec Habřina stavět kladně či záporně, zda má vyvíjet kroky směřující k jeho realizaci nebo od daného stavebního záměru upustit. Nic víc. Tím není nijak předurčen (a ani nemůže být) výsledek těchto aktivit obce, které bezpochyby spadají do její samostatné působnosti.

59. S ohledem na formulaci položené otázky je zřejmé, že si zastupitelstvo obce uvědomuje, že samotná realizace stavebního záměru bude odvislá od výsledku povolovacího (stavebního) řízení, v rámci něhož se k němu budou vyjadřovat i dotčené orgány státní správy. A že tedy výsledek tohoto řízení nelze v současné době předvídat. Odpověď na položenou otázku však zavazuje zastupitelstvo obce v tom, aby podnikalo kroky k realizaci tohoto stavebního záměru, tedy např. včetně zahájení takového povolovacího řízení.
60. Pokud tedy navrhovatel namítá, že dle § 7 písm. d) zákona o místním referendu je místní referendum nepřípustné, protože otázka položená v místním referendu je v rozporu s právními předpisy nebo že by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy, pak tímto deficitem ze shora uvedených důvodů netrpí ani položená otázka ani rozhodnutí v místním referendu. Ostatně ani sám navrhovatel nespecifikoval, se kterými konkrétními právními předpisy by, ať už otázka položená v místním referendu nebo rozhodnutí v něm, měly být v rozporu.
61. Pokud navrhovatel namítá, že dle § 7 písm. e) zákona o místním referendu je místní referendum nepřípustné, protože se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení, pak ani tato námitka není důvodná. Jak vysvětlil krajský soud shora, o položené otázce se nebude rozhodovat ve zvláštním řízení. Odpověď na položenou otázku pouze dává zastupitelstvu obce informaci, že jej občané obce zavazují, aby podnikalo v rámci své samostatné působnosti veškeré nezbytné kroky k umožnění realizace daného stavebního záměru. Ve zvláštním řízení se bude rozhodovat až o konkrétní žádosti, kterou stavebník zahájí povolovací řízení. A ano, může nastat situace předvídaná navrhovatelem, tedy že z různých důvodů nebude možné daný stavební záměr realizovat. To však již nesouvisí s otázkou položenou v posuzovaném místním referendu.
62. Jak už krajský soud uvedl shora, důvodem vyhovění návrhu na vyslovení neplatnosti rozhodnutí by mimo jiné bylo, pokud by bylo konáno místní referendum o věci, o níž místní referendum nelze konat (§ 7 zákona o místním referendu). Takové pochybení však krajský soud ze shora uvedených důvodů nezjistil.
63. Protože žádnou z návrhových námitek krajský soud neshledal důvodnou, nezbylo mu, než návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí přijatého v místním referendu a na vyslovení neplatnosti hlasování v místním referendu konaném v obci Habřina ve dnech 13. a 14. ledna 2023 dle § 91a odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodný zamítnout.

IV. Náklady řízení

64. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. Dle něj nemá žádný z účastníků řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Krajského soudu v Hradci Králové (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 3. února 2023

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu